

Naši dopisi.

Iz Rusije 27. maja. — 7. — V zadnjem pismu sem „Novicam“ pisal, da okoli 25. maja je pričakovati začetka boja ob Donavi. Elementarne in druge nezgode, kakor razliv rek po Valaških dolinah in poškodovanje cest in mostov, so vojna dela za nekoliko dni zakasnila. Car se bo zato po novjših sporočilih odpeljal k armadi prve dni junija. — Morda bo Vašim častitim čitateljem zanimivo, ako opomnimo, v kakošnih okoliščinah so se Rusi vojevali s Turki na bregovih Donave 1822. in 1853. leta. O omenjenih vojskah so iztoki Donave in ves levi breg reke od morja do Brajlova bili Ruski. Na Črnem morji je imela Rusija brodogradnjo, katero se je z vspehom merilo s Turškimi morskimi silami, na Donavi je imela floto, levi breg je bil ukrepljen, v ladjostajah v Izmajlu in Reni je Rusija imela razen vojnih mnogo kupčijskih ladij: vse potrebno je bilo pri rokah. Vendar od napovedi vojske do prestopa čez reko je preteklo 1822. leta 43 dni, 1853. leta pa 141 dni. Zdaj so okoliščine nam veliko manj ugodne: levi Podonavski breg je Rusija 1856. leta odstopila Rumuniji, na Donavi tedaj nima nikakoršnih pristanih ladij, na Črnem morji tudi ne flote, tako, da ne samo vse priprave bilo je treba še delati in voziti čez Rumunijo k Donavi, ampak treba je tudi boriti se s Turško dovoljno silno floto z bregov. Vendar se nadjamo, da, predno boste to pismo tiskali, bodo naše armade že v Bolgariji.

Turkofilski in menda po zmoti tudi drugi Evropejski časopisi popisujejo „velike Turške zmage“ pri Gudautu, Adleru, Očemčirah in Suhumu, in Angleški diplomati ploskajo „bistroumni modrosti“ Turške vlade, ki je udarila Rusijo po „stari rani“. Ploskanje omikanih morskih kramarjev se Turčiji jako dopada, kajti novejša sporočila pravijo, da Turčija skoro odpravi na Kavkaz na ladijah „veliko Čerkezsko armado“. Pregovor pa pravi: kdor se poslednji smeja, se najboljše smeja. Mi se zavoljo te Turške bistroumnosti ne smejamo, pa tudi ne jokamo, ampak samo prebiramo poročila o teh Turških „zmagah“.

Vshodni breg Črnega morja, čez 80 milj dolg, ni ukrepljen; ondi ni bil popravljen ne en kamen na bregu, ne ena torpeda ni bila položena v morje, dasiravno je za morjem domovina Čerkezov. Po vsem bregu razen Poti (ki pa tudi nima vdobne luke) ni ne enega mesta, le redke vasi in še bolj redki tržiči, malo je obdelanega poljā (dasiravno je veliko prelepih dolin podobnih raji), cest ni, breg je gričast, za griči pa so visoke gore. Posadek po teh vaséh in trgih ni; razdeljenih je le nekaj kompanij kozakov na mestni službi, ne pa da bi mogli braniti Turškim ladijam požigati in podirati bajte po bregu. Turški in Evropejski Turki, ki jim toliko veselja delajo te „zmage“, so pozabili, da 1855. l. je Angleško-frančoska flota prinesla na ravno to mesto ne le par tisoč Čerkezov, ampak 48 tisoč Turške armade pod komando Omar-paše. In kaj je dosegel Omar paša s svojo grozno armado? Požgal je tiste vasi, kar jih je bilo od morja do Ingura; ležal je nekoliko mesecev v Inguru, potem pa se vrnil z lačnim trebuhom domov.

Na sporočilu o „veliki Čerkezki“ armadi „Moskovske Vedomosti“ odgovarjajo tako le: „Vsaj bi ne bilo slabo, da bi Turčija poslala vse svoje Čerkeze iz Bolgarije v Suhum. To bi polajšalo bridko osodo Balkanskih kristjanov, dokler jih ne reši naša armada. Vshodni breg Črnega morja — domovina Čerkezov — je še zmirom taka puščava, kakor so jo Čerkezi pustili, zakaj mi v naši neizmerni domovini še nismo dospeli do tega, da bi obdelali kraje tega tega daljnega raja. V tej svoji

stari domovini si bodo malo opomogle divje zverine, kjer jih nazadnje morda vendar čaka polno iztrebljenje, če pojdejo daleč v svoje rojstne gore, tako da „Angleški interesi“ in pa „omika“, katero Anglija s svojo pomočjo po Bulgariji širi, zgubé svoje marljive podpornike.“

O Avstriji se tukaj še zmirom malo govori. Le dopisi in telegrami nam nosijo z Dunaja sporočila drugo drugemu nasprotna. Zdaj gre nadvojvoda Albreht na odpust, zdaj Andrassy, zdaj se bo Avstrijski cesar srečal z našim carom v Moldaviji, zdaj Avstrija pošlje armado na Sedmograško in na Srbsko mejo, zdaj v Bosno in Hercegovino, zdaj Avstrija Bosne noče, zdaj iz Srbije in Bosne hoče narediti kraljestvo s kraljem iz Habsburške hiše, — tako je težko soditi, kaj se v Avstriji kuha.

Rim in Buda-Pešt sta izbudila silno gibanje med tukajšnji mikatoličani in Avstrijani: ti hité v Rusko podložnost, uni v pravoslavije.

V Gorici 4. junija. — Zvečer pred sv. r. Telesom (30. maja) je prišel v Gorico slavni gosp. nadvojvoda Albreht in bil drugi dan pri maši pri sv. Ignaciji na Travniku. Napovedal je bil tudi že, da pojde za procesijo, ali — procesija ni šla iz cerkve zavoljo dvomljivega vremena in blata po ulicah. Ob 11. uri dopoldne se je odpeljal nadvojvoda v Oglej; ogledal tam najprej slovečo baziliko, potlej mesta, na katerih kopljejo starine in slednjič muzej. K obedu je vzel sè seboj župana in nekega družega ondašnjega veljaka. Ogledavši nazaj gredé Tržiški okraj, vrnil se je zvečer nazaj v Gorico. V petek je bila vojaška vaja v razgled po Kronbergu in Parovcu. Kakor sinoči mestna, tako je igrala pred „tremi kronami“ nocoj vojaška banda. V soboto zjutraj je odrinil. — Včerajšnja Pijeva petdesetletnica se je v Gorici častljivo obhajala. Že v soboto večer so med dolgim zvonjenjem in še pozno v noč na višavi pod Gradom pokali možnarji (menda na stroške katol.-polit. društva). Pri današnji slovesni zahvalni maši v prvostolni cerkvi so bili vsi prostori z ljudmi založeni. Njih ekscelencija prečastiti knez-nadškof, ki so včeraj tudi 22letnico svoje konsekracije obhajali, peli so še krepko. Tudi po družih cerkvah so bile primerne slavnosti; posebno svečano pa je slavilo dvojno obletnico naše centralno bogosl. semenišče. Razen cerkvene svečanosti — do in popoldanje, pri kateri je bilo vse petje strogo cerkveno, bila je po navadi prejšnjih jubilejskih let mnogojezična „beseda“, katero je mnogo gostov — duhovnih in svetnih — počastilo; njim na čelu Njih ekscelencija knez-nadškof Andrej. V 3 govorih se je Pija IX. življenje in delovanje popisovalo in opisovalo. Po latinski je govoril p. n. prof. dr. Gabrijelčič, po slovenski in italijanski pa dva bogoslovca mašnika. Petje je bilo izvrstno gladko in ubrano; nepozabljive ostanejo poslušalcem sosebnost „Molitev“ Jenkova, „Gloria ai prodi“, ljudsko-papeževa, „Nočni stražani“ zl. Zajec, in „Rex regum“ Oberhoffer-jeva, katero poslednjo je pel moško-deški zbor. (Pridružili so se bili vzrejanci iz deškega semenišča.) Splošnega ugodnega vtisa niso nič kaj motile ali krhale posamezne — več ali manj bistvene pomanjkljivosti, in za predolgi program (13 toček) ste na dovolj odškodovali točki 11. in 13. Res — finis coronavit opus! Srečna ideja neutrudljivega in razumnega gosp. aranžêrja, kaplana Fr. Vidic-a, so bila kratka častitanja papežu in nadškofu v 17 jezikih — starih in novih, izhodnih, zahodnih. Škoda, da je nepravčasen smehu tu pa tam med občinstvom svečano resnobo nekaj kalil. Ko so se namreč „jutrovci“ v kostumih prikazali na odru in se po svoji šegi globoko priklanjali in čudno govorili, vzročilo je to pri nekaterih nepriličen smeh. — Non plus ultra so bili konečni tableaux —

žive podobe. Prva je predstavljala „vero, upanje, ljubezen“ (3 majhni gimnazijski učenci), druga „2 učenca v Emavs-u v tistem trenutku, ko sta Jezusa spoznala“, in tretja „Jezusa, ko v pričo vseh Aposteljnov klečečemu Petru ključ izročuje.“ Učinek teh predstav je nepopisljiv; gledavci so kar strmeli. Eden najginjiviših momentov je bil, ko je Gospod ključ resnično Petru dal. Ta prizor je pričujoče nenavadno prešinil: navdušeno gromovito ploskanje je pritrnilo velepomembnemu posnemku dotičnega evangeljskega dogodka. — Dvorana (obednica), v kateri se je vršila popisana slavnost, bila je primerno opravljena; po oknih so bili transparenti z napisi v 4 jezikih; gledišni oder je prav čeden; posebno okusno je bila — z zelenino in rastočimi cveticami — okinčana kapela. Napisi po cerkvi so bili vsi latinski — svetopi-semki po večem. Bolje bi bilo, da bi bili teksti ostali nespremenjeni (kakor so bili taki leta 1867. in 1871.). Vez med tekstom in dnevnim godom mora znati najti čitatelj sam. Sploh menim jez, da napisi — ki so slavnostnim dekoracijami duša — morajo biti pravi epigrami — po misli in besedi, po jedernatosti in primernosti. — Enako slavnost, kakor v semenišči, je napravilo tudi katoliško društvo v svojih prostorih. Udeležilo se je je obilo odlične gospôde. Slavnostni govor je imel dr. Valussi. Petje in godba prav lepa. — Papeževa petdesetletnica je naše Goričane čudovito prešinila; še celo neki radikalci in judje so prosili za vstopnice k sinočnemu Pijevemu koncêrtu. — Včerajšnji pomenljivi dan nam je prinesel tudi pravo poletje.

Z Gorenskega 5. jun. (*O volitvah.*) Te dni se imajo vršiti skoro povsod prvotne volitve, to je, volitve zaupnih mož. Po tem, kar je Vestenek obetal v deželnem zboru, bi se bilo nadjati večje nasprotne agitacije, kakor je do zdaj pri nas bila. Morda si pa zato pri nas nemčurji le malo prizadevajo po kmetih, ker vedo, da bi bil ves njihov trud zastonj. Le dva primerljeja stami znana dozda, ki spominjata na glasovite volitve v kupčijsko zbornico. Nek okrajni glavkar je rekel možem neke občine, da, če ne bodo volili za volilna moža dveh, ki slovita za huda nemčurja, bo volitev ovržena in bodo morali vnovič voliti! Kaj tacega se nekater kmet vstraši zdaj, ko ima toliko dela na polji. V drugi občini je okrajni glavkar dal naznanilo volitve volilnih mož dva dni pred volitvijo. To sta dva dogodjaja, ki kažeta, da je treba volilcem priporočati: „Slovinci, pazite!“

Iz Krtine v Kamniškem okraju. — 15. dne u. m. je bila za našo občino volitev županstva, pri kateri so bili Jože Breclnik, posestnik iz Krtine, za župana, Janez Kovač iz Studenca, in Janez Kavka pa za svetovalca izvoljeni.

Iz Kočevja. — Pri novi volitvi 9. dne u. m. ima naše mesto sedaj to-le občinsko starešinstvo: Župan je Jožef Braune, trgovec tukajšnji, — svetovalci pa so: trgovec Jurij Röthel, c. k. okrajni kirurg Anton Treitz, gostilničar Matija Peče, in pa lekar Jožef Braune.

Iz Podreč okraja Kamniškega. — Pri zadnji novi volitvi našega županstva, katera je bila 29. aprila t. l., smo dobili za župana poštarja Vincencija Januša iz Vira, trgovca Josipa Stupico iz Vira, in posestnika Luka Hočevarja iz Količovega pa za svetovalca.

Iz Ljubljane. — Volitve v deželni zbor so neprenehoma prva točka našega političnega dnevnega reda. Radostni slišimo, da prijatelji našega naroda po deželi nevtrudljivo delajo za srečni izid volitev nasproti perfidnemu kovarstvu nasprotnikov naših. Razodevajo se nam pa med drugim od naših prijateljev tudi želje, naj bi brž oklicali kandidate za poslanstvo; al to danes

ne more še biti in zato ne, ker je treba, da poprej iz dežele, iz posamesnih volilnih okrajev, zvemo mnenje, za katerega kandidata je tu in tam največ glasov. Kakor v vseh prejšnjih volitvah, tako tudi zdaj glavni narodni volilni odbor noče nobenemu okraju vsiliti (oktroirati) poslanca, ampak ga izbrati še le po sprejetih poročilih veljavnih mož iz dežele. Pa se to tudi ne mudí, da bi danes že oklicani bili kandidati poslanstva; najvažnejša in glavna stvar je zdaj, da se v kmečkih občinah volijo pravi korenjaki za volilne možé, ki pri volitvi ne bodo omahovali na nobeno stran. Brž ko kandidate izgotovimo, bodo se oklicali po vseh naših slovenskih časnikih.

— (*Iz seje dež. odbora 2. junija.*) Na dopis deželnega šolskega sveta je deželni odbor pritrnil, da se srotam nekega učitelja dovoli 50 gld. miloščine na dobo treh let iz penzijskega zaklada za učitelje, ako tudi prihodnji deželni zbor to odobri. — Predlogu deželnega šolskega sveta se je pritrnilo, da se plača 2. učitelja Dobropoljskega povékša na 450 gld. — V porazumljenji z deželnim šolskim svetom se dovoli vdovi bivšega učitelja pri sv. Petru v Ljubljani 40 gld. doklade k njeni dosedanji penziji.—

— (*Petdesetletnica papeževega škofovanja*) se je po vsi naši deželi slavila tako sijajno, da je bilo dosti očitno, da je Kranjska dežela vkljub vsem brezverskim navalom ostala katoliška dežela. Tudi mesta in trgi niso zaostali o svečanosti, in, kolikor je nam znano, so se posebno Škofja Loka s staro Loko, Tržič (vkljub gosposkini prepovedi) in drugi kraji odlikovali. Da ni Ljubljana se pokazala, kakor je po večini svojih prebivalcev, temu vzrok je bil to, da je katoliško društvo mestno gosposko vprašalo: ali ne bi hotela dovoliti prostovoljnega razsvitljenja, in ker se to ni dovolilo, je le Šentpetersko predmestje bilo najbolj razsvitljeno. Ko so nekega Ljubljančana v Škofji Loki v nedeljo vprašali: zakaj neki vsa Ljubljana ni bila razsvitljena, in je on povedal, zakaj da ne, so mu rekli: „čemu pa prašate še za to, ali sme kdo par svojih lučic postaviti na svoje okno ali ne?“

— Gosp. grof Barbo, ki je s svojo gospó soprugo tudi bil pri sv. Očetu v Rimu, nam je marsikaj zanimivega poročal o Rimu in Italiji sploh, katero je obhodil, opazovaje ondi tudi kmetijske razmere. O sv. Očetu nam je pripovedal, da so 85letnega starčeka že zelo zapustile telesne moči; al, ko je na latinski ogovor kardinala Švarcenberga odgovoril laški, je nad cele poli ure v eno mer tako krepko, tako navdušeno govoril kakor mladeneč pri 30 letih.

— (*Oklic.*) Dramatičnega društva šola, ki se začne 16 t. m., je tako le: za gospodičine vsak ponedeljek, vsako sredo in vsak petek ob 6. uri zvečer, — za gospode pa vsak dan ob 7½ zvečer v sobi dramatičnega društva. Podučevali bodo pod nadzorstvom odborovem gospá Odijeva in gospoda Kocelj in Šmid, pri katerih naj se učenke in učenci oglasé.

Odbor dram. društva.

Z ozirom na naznanilo dramatičnega društva o šoli, ki se prične 15. dne t. m., naj pristavimo še željo, naj bi se oglasilo v to šolo prav mnogo gospodičin in gospodov. Dramatična šola bode izobraževališče. V njej se bo vsakateri vadil pravilni slovenski jezik lepo brati in govoriti; spoznaval bo slovensko dramatično literaturo in učil se bo deklamovati, olikano gibati se in igrati. Dramatična šola je brezplačna. Obiskovalci te šole ne prevzemó nobenih dolžnosti proti društvu. Dramatičnemu društvu je že zadostenje, ako po šoli širi spoznanje domače in slovanske literature v občé. Vendar pa računa društvo, da po dramatični šoli

pridobi tudi novih moči za gledališke predstave, ker skušnija je pokazala, da oni, ki čutijo zmožnost za igro, prav radi vstopijo v kolo slovenskih dramaturg, deloma iz patriotičnega nagiba, da podpirajo odbor v težavno in za razvoj omike jako važni nalogi, deloma za lastno daljno izobraženje in ljubezen do umetnosti, deloma pa tudi, ker dramatično društvo igralce in pevce primerni, dobro honorira.

— „Humoristički list“ začne v Zagrebu izhajati 1. julija po dvakrat na mesec; izdajal ga bo gosp. V. Raić. Pisan bo ta list v hrvatskem in slovenskem jeziku, z različnimi narečji teh dveh jezikov. Misel ta je jako dobra posebno tudi za našo stran zato, ker bo „Brencelj“ imel priliko, marsikako stvar in osobo svobodno šibati, katere brez nevarnosti zasege v domačem kraju ne more.

— Bralce naše opozorujemo na računski sklep „Graške vzajemne zavarovalnice“, ki je v današnjem „Oglasniku“.

— (Čitalnici naši) se je posrečilo dobiti gostilničarja, o katerem, ker nam ga je priporočal velenjen gospod, se smemo nadjati, da bode zadostil zahtevam dobre gostilnice.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbornica poslancev je obravnavala v svojih zadnjih sejah malovažne stvari; v seji 1. t. m. je sklenila poziv na ministerstvo, naj kmalu predloži načrt nove postave za kolek (štempelj) in pristojbine. — Dr. Vošnjak, Pfeifer, Barbo in še mnogo drugih poslancev državopravne stranke je stavilo do ministerstva vprašanje: zakaj je bil deželni zbor Kranjski razpuščen — zdaj, ko imajo ljudje toliko opraviti s košnjo in drugim poljskim delom. Prašali so tudi, bi li ne bilo mogoče, da bi se nove volitve vršile še le jeseni, ko je čas za-nje ljudstvu bolj ugoden. Radovedni smo na to, kaj bo ministerstvo odgovorilo, — če bo sploh kaj odgovorilo.

— Ogerska regnikolarna deputacija dela marljivo, Avstrijska pa cinca in cinca.

— Presvitli cesar je grofa Lariša poslal v Rim čestitat sv. Očetu k 50letnici njegovi.

— Vojni minister Bylandt bo menda odstopil in na njegovo mesto stopi general Mollinary, rodom Hrvat.

— „Krahu“ ni konca ne kraja, to kažejo — piše „Slov. Gospar“ — žalostni računi raznih bank in železnic itd. Delničarji Dunajskega „bankvereina“ zgubijo (list „Presse“ je njegova last) 4 milijone, železnica „böhmische Nordbahn“ bi rada imela 200.000 gold. več podpore od države; „steirische Baugesellschaft“ v Gradcu ima 145.180 gold. zgube, železarijsko društvo Neuberg pa 453.381 gold. Ubogi delničarji!

Iz Tirolskega. — V Inspruk je došlo 40.000 pušk za orožanje Tirolskih brambovcev.

Iz Českega. — „Burja v kozarcu vode“ se more pač imenovati to, kar zagrizeni nemčurji in magjaroni pisarijo zdaj po časnikih svojih o „veliki izdaji“ narodnih Českih poslancev in mnogih Českih občin zato, da so Aksakovu pismo poslali na slovanska dobrodelna društva v Rusijo! „Politik“ pretresa nemčurske in magjarske nakane ter pravi: „ker je Rusija dozdej najmanj 500 milijonov rubljev darovala osvobodanju južnih Slovanov kristijanov iz jarma Turškega in hoče žrtovati cel milijon najkrepkejših svojih ljudi v ta človekomili namen, bi li ne smel dr. Rieger z narod-

nimi deželnimi poslanci zahvalnice poslati Ruskemu narodu in to izraziti s toplo besedo? Je li to „velika izdaja?“

Iz Rusko-Turškega bojišča. — V Aziji gre Ruska vojna vedno naprej. V Carigradu je vsled tega velik strah in nemir in da bi umirili prebivalce, so Turki raznesli novico, da je trdnjava Ardahan zopet v rokah Turkov. Ta novica pa je po vsem lažnjiva. Rusi so že tudi trdnjavo Karš vso objeli in se pomikajo v dveh četah proti Erzerumu, do katerega imajo še kakih šest ur marša. Turški poveljnik Muktar-paša se jim umika tako, da so Turki že popolnoma obupali nad tem, da bi mogli ustavljati se Rusu, zlasti ker se jim ni posrečilo podkuriti ustajo v Kavkazu zoper Ruse. Čerkezi so odložile orožje.

Ob Donovi so Rusi za prestop pripravljeni. Bitve tu zadnji čas ni bilo nobene, ker se vse pripravlja za glavni mahlej.

Grška bo napovedala vojsko Turčiji v prav kratkem času. Že ima 70.000 mož na nogah. — Črnogorci se gotovo že bijejo s Turki po Dugi soteski v Hercegovini, kamor je zadnje dni tudi knez odšel. — Turki hočejo prevideti trdnjavo Nikšič zopet z živežem in so z velikimi četami na poti proti nji. — Avstrija misli s sporazumljenjem Rusije postaviti večo stražo ob svojih mejah. — Turkom prijazni listi, ki se bojé za Turčijo, se zagnali po svetu glasove miru, ki so pa po vsem prazne sanjarije. Rusija bo mir diktirala v Carigradu, kakor ga je Prusija v Parizu.

Tu še nekaj važnejših časnikarskih novic. Vladni list „Bohemia“ piše: „brž ko dobi Turek od Rusa prvi močan udarec, bo Anglež pograbil Dardanele in Carigrad in vse, kar bo dobiti mogel. Grki bodo vdrli v Tesalijo in Epir, Srbi in Črnogorci bodo mahnili na rop v Hercegovino in Bosnijo in tedaj bo pravi trenutek, da tudi Avstrija zgrabi za orožje v obrambo svojih koristi. Za ta važni trenutek se pa mora že sedaj pripravljati, sicer zadene udarec prvič Turku namenjen ob enem tudi Avstrijo!“ To so znamenja, da tudi Avstrija se mora pripraviti na boj.

O Ruskih vojaki pišejo: Vojaki so celó po poročilih turkoljubivih dopisnikov iz Rumunije sami krepki, in dobro rejeni ljudjé, cvet Ruskega naroda. Oblečeni so dobro, orožani izvrstno, oficirje imajo izobražene; niti enega samega dogodka o razsajanju ne vedó poročati.

Te dni se je tudi poročalo, da Srbi s svojim knezom Milanom niso zadovoljni in hočejo imeti Črnogorskega kneza za svojega kralja. To so sklepali morda iz tega, ker Milan ne misli iti sam v Ruski glavni stan ob Ploješti k caru, ampak hoče poslati le pooblaščenca. Pa ta novica bo menda ravno tako malo resnična, kakor one Turške, da so se Rusi umaknili popolnoma iz Suhumkale.

Žitna cena

v Ljubljani 30. maja 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 12 fl. 30. — banaška 12 fl. 94. — turšice 6 fl. 20. soršice 7 fl. 77. — rži 7 fl. 50. — ječmena 5 fl. 20. — prosa 4 fl. 70. — ajde 6 fl. 50. — ovsa 3 fl. 4. — Krompir 6 fl. 43 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 4. junija.

Unirani državni dolg 59 fl. 75 kr. Ažijo srebra 110 fl. 85 kr.
Narodno posojilo 65 fl. 5 kr. Napolendori 10 fl. 2 kr.